

III. Attamen quoad licitatem non licet mutare ritum Ecclesiae vigentem: quare nunc immersio non est adhibenda, nisi est legitimus usus particularis ecclesiae; aspersio autem, utpote nimis facile valorem in dubium adducens, nullibi in usu est. Quare communiter *infusio* fiat oportet, eaque in baptismo solemnibus *trina*¹.

IV. Ut vero sine ulla controversia baptismus valeat, aqua ita applicanda est, ut 1) aliquo modo fluat seu successivo motu tangat baptizandum; ut 2) tangat caput ejusque cutem, non capillos tantum; ut 3) tangat baptizandum jam ex parte saltem natum seu ex utero egressum, de quo cf. infra n. 74 et 76.

Explicatio. Operae pretium est, praecipue n. IV. paulo magis explicare atque varios casus attingere, in quibus acciderit, ut non exacte omnia servata fuerint, quo appareat, quandonam qualisque obligatio existat propter aliquale dubium circa materiam proximam exortum baptismum conditionate repetendi. Mirum est, quantum scriptores paulo antiquiores hac in re inter se dissideant, aliis baptismum certo modo collatum pro dubio habentibus, aliis pro ita securo, ut ne sub conditione quidem repetendus sit. Quare cum magna cautela eorum opiniones suscipiendae sunt, ne quid forte dubii in sacramento adeo necessario incauti relinquamus. Neque tamen puto quamlibet dubitatiunculam ab uno alterove scriptore excitatam adeo considerandam esse, ut propterea hujus sacramenti etsi summe necessarii repetitio conditionata sub gravi obligatione praescribatur. Nam doctrina, quam tradit Lugo, vera est, in ipsis sacramentis necessariis dubium adeo improbabile esse posse, ut licitas quidem conditionatae repetitionis danda, neganda tamen obligatio sit (*Resp. moral.* l. 1. dub. 33 n. 3): quamquam haec ipsa doctrina non est laxius sumenda, sed plerumque repetitio saltem consulenda et enixe suadenda. Cf. supra n. 18.

62 1. Si una alterave gutta tantum tetigerit infantem, praesertim si non fluxerit (imo Tamb. *de baptismo* cap. 1 § 3 n. 21 addit „etiamsi successive corpus tangat“) baptismus manet *dubius* (S. Alph. l. c. n. 107 Q. VI. cum multis auctoribus).

Si vero motu digiti bene madefacti minister aquam per se imotam in baptizando haerentem diffundat atque ita partem corporis (capitis) abluat, videtur baptismus satis certus esse; Collet etiamtunc dubitat: v. S. Alph. l. c. Quare qui dubitans sub conditione iterat baptismum, non videtur peccati damnandus esse; at iterandi obligationem adesse, non putarim, siquidem teste S. Alph. *communis* sententia est, baptismum tunc esse certum.

2. Si alia pars praeter caput aqua abluta sit, dubius ac sub conditione *omnino repetendus est* baptismus, si in membro minus principali

¹ Antiqua praxis baptizandi erat in Ecclesia tum occidentali, tum orientali per immersionem, quae etiamnunc in solemnibus baptismis a Graecis in usu est. In latina Ecclesia autem a 13. saeculo baptismi per infusionem conferendi usus invaluit atque paulatim evasit praecipuus. Cf. Binterim *Denkwürdigkeiten* vol. 1 p. 1 pag. 106 et 109. — Quod autem aliquae sectae protestantium per levem aspersionem baptizare consueverunt, eorum baptismum merito dubium reddit. V. Gassner l. c. pag. 109.

ablutio facta sit (S. Alph. n. 107 Q. III); si vero in scapulis, pectore, collo, humeris facta sit ablutio „propter aliquale dubium ad majorem cautelam *licite poterit* repeti“ baptismus (S. Alph. l. c. Q. IV.), imo id saltem *prorsus suadendum* est [cf. etiam Rit. Rom. quod indiscriminatim dicit de infante nondum plene nato et periclitante: „si aliud membrum (quam caput) emiseric, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; et tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus“]; num vero gravis obligatio etiamtunc conditionate repetendi baptismum adsit, dubitari potest, quum tot auctores baptismum validum et satis certum et indubitatum esse dicant: (v. Busenb., Suarez disp. 20 sect. 2, Tanner q. 1 n. 60 et q. 2 n. 114 etc.).

3. Si crines tantum abluti sint, baptismus utpote *dubius* sub conditione *repeti debet*, quidquid aliqui auctores contra dixerint (S. Alph. l. c. n. 107 Q. III.); quare monitum non spernendum in aliquibus Ritualibus habetur, ut minister manu sinistra capillos dividat et discriminet, si in vertice vel occipite baptismum conferre vult; melius tamen omnis dubitandi causa tollitur, si *in fronte* baptismus confertur.

4. Si quis non infuderit aquam, sed infantem tenuerit et aquae profluenti, ut stillicidio, supposuerit simul proferendo formam, communis sententia, cui adstipulatur S. Alph. l. c. n. 106 fere in initio, docet baptismum *valere* certo, quare, utut Tamb. l. c. n. 17 dubium movet, nulla obligatio iterandi existit.

Aliud prorsus est, si humana ope, i. e. alterius ope aqua fluat, alter vero infantem aquae *sic* fluenti submittat: nam tum aut invalidus, aut saltem dubius est baptismus.

5. Aliquatenus dubius etiam censetur baptismus, si quis projicitur in flumen vel puteum, dum, qui projicit, pronuntiat verba formae cum vera baptizandi intentione: nonnulli enim scriptores cum Soto et Tolet putant, praeter immersionem *etiam emersionem ex aqua* a baptizante esse efficiendam. Cf. S. Alph. l. c. — At certe modus ille videtur saltem probabilis esse quoad valorem, modo cura habeatur absolventi formam, antequam violenta illa projectio forte mortem causaverit, quamquam communiter illicitus est, utpote actus homicidii. Sed si ille modus baptizandi solus possibilis esset, atque baptizandus (infans) non solum in periculo utcumque sine baptismo pereundi versaretur, sed vere jamjam moriturus esset, non videtur illa actio illicita, ex qua sequitur *aeque immediate* et baptismi vere sat probabilis collatio et aliqualis corporalis mortis acceleratio (v. Reuter *theol. mor.* p. IV. n. 89. 6 cum Suar. et aliis et Lacroix l. 6 p. 1 n. 264), sicuti communi suffragio auctores licitum esse declarant, imo obligatorium, puerum mox moriturum baptizare aqua omnino frigidâ, si alia haberi nequeat, etsi ex ejus contactu mors acceleretur. Cf. S. Alph. l. c. n. 106 in fine.

§ 3.

De forma Baptismi.

Ante omnia applica ea, quae n. 10—15 supra de forma sacramentorum in genere dicta sunt. De cetero baptismi forma necessaria est haec: „Ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti“,

aut, ut Graeci baptizant, „baptizatur servus Christi N. in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti“, siquidem illud „baptizatur“ actionem assertive pronuntiat, ita ut idem sit ac: „per me seu meum ministerium baptizare.“

Porro percurrere juvat singulas voces, ut de earum necessitate atque de defectibus in earum omissione vel mutatione committendis rectum iudicium feratur.

1. „Ego“ in lingua latina essentialis non est; aliud est in lingua vernac., gall., germ., anglica etc.

2. „Te“ essentialis est, ita ut aut formaliter aut aequivalenter (ut in graeca forma) exprimatur: quare in ejus locum „vos“ (sensu pluralis majestatis) vel nomen proprium N. N. substituere, defectus *essentialis non est*.

3. „Baptizo“ vox omnino essentialis est. Substituere aliud verbum, quod exprimit notionem „abluendi, lavandi“ non facit invalidum baptismum, modo adsit omnino intentio sacrae ablutionis seu sacramenti faciendi (S. Alph. n. 109. 2).

a) In vernacula lingua convenit, quantum fieri potest, illud verbum „baptizandi“ retinere, quia ut Suarez disp. 21 sect. 2 n. 2 dicit, *securius* est, nisi forte habeas, ut in germanica lingua, vocem, quae et nativa sua vi abluendi actum designat et usu consecrata sit ad *sacram* ablutionem exprimentam, ut „taufen“.

b) Si vero aliae etiam voces in usu communi sunt pro baptismo, videndum est, num forte *effectum baptismi* potius quam *actionem* notione sua exprimat: quod si obtinet, consultum est a tali voce in formula baptismi abstinere, ne dubium de valore oriatur. — Exemplum praebet Tamb. *de bapt.* § 5 n. 51 sqq. dicens, in lingua sicula usum fuisse, exprimentis collationem baptismi necessitatis et privati per verbum „ingravattare“, quam vocem illum sensum privati baptismi in necessitate collati exclusive habere dicunt. Quaedam igitur obstetrix, ait, usa erat per incertiam hac forma: „Io t' ingravatto in nome del Padre etc.“ Postea dubium et consultatio de valore exorta est, multis affirmantibus, multis negantibus, *contententibus tamen omnibus, debere sub conditione infantem iterum baptizari*, siquidem illa vox non satis determinate abluendi actionem, sed complexum actionum in illis angustiis et illa repentina necessitate consuetarum exprimere videretur.

Quare si iisdem fere principiis utamur circa vocem anglicam „to christen“, quam promiscue quidem cum voce „to baptize“ de baptismo usurpant, facile aliquid dubii circa legitimum valorem formae „I christen thee etc.“ excitari potest, quamquam multo probabilius illam formam validam esse dixerim. Communis autem usus fert, ut in formula baptismi dicant: „I baptize thee etc.“ — Debere autem praesentem actionem, quae fit, exprimi, habemus tum ex natura rei, tum ex continuo usu Ecclesiae.

64 4. Vox „in nomine“ est essentialis. Quare a) vox „in nominibus“ non valet ut forma;

b) loco „nomine“ dicere „auctoritate“ dubium reddit baptismum;
c) omissio „in“ etiam aliquod dubium circa valorem excitat¹;
d) „cum nomine“ *sine mala intentione dictum*, S. Congr. C. et S. Offic. pluries dixit, *non ob stare valori*: v. 16. Aug. 1828, item 23. Maji 1720, 24. Maji 1723. V. thes. resolut. S. C. C. tom. 83 pag. 136.

Idem puto dicendum, si quis „in nomen“ dixerit, seu ut alicubi volunt in Hollandia „op den naam“ (εις τὸ ὄνομα), etsi haeretica mente putent, Ecclesiam catholicam a recta formula deviasse, modo absolute intendant, formulam a Christo et ab Apostolis traditam adhibere; nam haec versio plane congruit cum verbis in sacra Scriptura traditis.

5. „Patris etc.“ — Tres igitur Personae singillatim exprimentae sunt, idque vocibus communibus et usitatis. Quare

a) „in nomine Genitoris, et Geniti et Procedentis ab utroque“ — faceret baptismum *aliquatenus dubium*: S. Alph. l. c.;

b) „in nomine Patris et Jesu Christi et Spiritus Sancti“ est expressio *non satis certa*;

c) „in nomine SS. Trinitatis“, omissis nominibus singularum personarum, est forma *omnino dubia*.

d) „Ego baptizo te in nomine Christi“ — est forma *invalida*.

6) Omissa vocula „et“, praesertim si bis omittitur, dubium reddit baptismum: at si secundo loco ponitur, ante Spiritum Sanctum, non videtur dubitandum esse de valore baptismi, quum non semel tum a S. Congr. C., tum a S. Offic. in tali casu decisum sit „pueros, de quibus agitur, fuisse valide baptizatos, ideoque non esse baptizandos neque sub conditione“. Cf. Resol. S. Congr. C. l. c. tom. 83 et 12. Sept. 1801 in *Faesul*.²

¹ Quamquam ex consultatione in causa *Faesul*. 12. Sept. 1801 id effici videtur, ut validus censeatur baptismus *sine prava mente* collatus sub forma italica: „Io ti battezo n'nome del Padre etc.“: id tamen consultor arguit ex usu linguae italicae vel etruscae, quo consueverunt saepe supprimere litteram „I“ ante M et N, ita ut n'nome del Padre omnino sit „in nome etc.“: quare minime constat, etiam in latina aliave lingua suppressionem vocis „in“ certo non ob stare valori.

² Scavini t. 3 n. 252 refert, a S. C. C. 12. Maji 1753 in *Cenetensi* declaratum esse dubium baptismum ex incertia collatum sub forma „Mi te abbattezo in nome del Padre, e del Figliuolo, dello Spirito Santo“ tum propter corruptam vocem „abattezo“, tum propter omissam vocem „et“ ante Spiritum Sanctum. Verum in *thesauro resolut.* nihil habetur. Episcopus quidem *Cenet.* ob illas rationes, ut ipse refert, jussit sub conditione iterari baptismum. At relatione facta ad S. Congr. C., E. E. P. P. decreverunt „scribatur juxta mentem“, neque exhibetur eorum decretum. Porro 12. Sept. 1801 in *Faesul*. consultor refert, in *Cenet.* illum baptismum declaratum esse „non esse iterandum nequidem sub conditione“; idem in *Forosenpron.* 24. Maji 1823 refertur: „validum fuisse baptismum (ex solo errore et incertia) hisce verbis collatum: „Mi te abbattezo in nome del Padre e del Figliuolo, dello Spirito Santo“ respondit haec S. Congr. in *Cenet.* 12. Maji 1753.“ Quid autem sibi volnerit illud „juxta mentem“, videtur constare ex ipsa hac ultima causa, in qua additur: „Haec autem S. Congr. in citata *Cenet.* Episcopo mandavit, ut suae dioecesis obstetrices de recte proferenda baptismi forma in casu necessitatis, praevio examine, curet edoceri,

7. Si repetitur: in nomine Patris, et in nomine Filii etc., Bonacina censet baptismum non esse validum; S. Alph., quamquam probabilius eum validum esse dicit, tamen formulam esse non satis tutam, sed aliquatenus dubiam, eo quod unio personarum distinctarum in una divinitate non satis exprimatur.

8. Additio haeretica vel erronea mente facta facile dubiam vel etiam certo invalidam reddere formam potest, ut

a) si quis dicat: „ . . in nomine Patris majoris“;

b) at si sensus non corrumpitur, neque voces aptae sunt ad exprimendum sensum corruptum, additio non inficiet valorem, ut si quis dicat: „in nomine Patris ingeniti, et Filii unigeniti, et Sp. S. ab utroque procedentis“, vel similia.

c) „In nomine Dei Patris et Dei Filii et Dei Sp. S.“, putat Gury (casus II. n. 191) baptismum dubium esse; at vere puto id sine causa fieri, nisi quis voluerit exprimere tres Deos: nam si bona fide et recto sensu profertur, habes formulam in aliquibus regionibus consuetam, quam cum signo crucis exprimunt, et qua eandem trium personarum deitatem quam maxime efferre volunt (cf. Gobat tr. 2 n. 721); at quum a formula Ecclesiae discrepet, sine peccato adhiberi nequit.

Caput II.

De ministro et modo conferendi Baptismi.

§ 1.

Munus ministri.

I. Minister ordinarius, qui solus extra casum necessitatis jus baptizandi habet, est Episcopus vel parochus quoad incolas sui territorii, ita ut, qui eorum jus laedant, per se graviter peccent. Rit. Rom. tit. 2 cp. 1 n. 12; S. Alph. n. 115 cum communi sent.

II. Quilibet sacerdos est vi ordinationis suae minister ordinarius baptismi eo sensu, ut a competente pastore animarum semper licentiam baptizandi, idque solemniter, accipere possit. Ib.

III. Diaconus solemnibus baptismi minister extraordinarius est eo sensu, ut in casu mediocris necessitatis, si delegatus fuerit a sacerdote, possit baptizare. — Ergo et delegatio requiritur et casus mediocris necessitatis. Cf. c. 19 D. IV. de consecr.

IV. Minister extraordinarius relate ad baptismum necessitatis privatim conferendum est quilibet homo usu rationis pollens: valide baptis-

eisque huiusmodi exercitium inhibeat, nisi circa eandem formam optime instructae et approbatae fuerint. Si ergo hisce decisionibus insistimus, vox „et“ semel tantum omitta praesertim ante „Spiritus Sanctum“ invalidum aut dubium faceret baptismum, si ex prava aut erronea mente fortasse oriretur, qua minister vocem „Spiritus S.“ vellet proferre ut appositionem ad „Patrem et Filium“, non ut nomen distinctae personae Ss. Trinitatis: cf. S. Alph. n. 112 dub. 1.

mus semper a quolibet homine rationis compote conferri potest. Cf. ibid. de consecr. c. 19 et 21; Later. IV. c. „Firmiter“ Denz. n. 357.

V. In baptismo solemnibus caerimonias a Rituali praescriptas notabiliter mutare vel omittere, peccatum grave est. Si baptismus sine caerimoniis collatus est, caerimoniae postea supplendae sunt. S. Alph. n. 141 cum sententia communi.

Nota ad I. 1. Episcopus igitur intra limites dioecesis, parochus⁶⁶ intra limites parochiae eos baptizare potest, qui ibi domicilium habent. — Extra suum territorium autem ne incolas quidem sui loci baptizare potest sine licentia parochi loci. Cf. Craisson *Man.* n. 1350, Bouix *de Judic.* t. 1 pag. 454.

2. Vagi baptizari possunt in qualibet ecclesia, quam elegerint (sive ipsi, quando adulti sunt, sive parentes, si de infantium baptismo quaeritur).

3. Peregrini, qui diutius extra patriam morantur, eodem modo in loco, ubi subsistunt, baptizari possunt. — Imo si mulier parit in loco non suo, infans baptizandus est a parochio loci, ubi peperit mater et decumbit, nisi forte aequae bene ad proprium parochum deferri possit: imo si parochia patria non distat ultra 3 leucas, semper licet ad proprium parochum infantem deferre. S. Alph. n. 115.

4. Quae de jure conferendi baptismi dicta sunt, valent etiam de supplendis caerimoniis, si forte baptismus necessitatis jam ab altero collatus est.

5. In baptismo conditionato privatim sine caerimoniis conferendo convenit eadem servari, at de stricta obligatione non constat; quapropter ob aliquam rationabilem causam alius sacerdos id facere posset. Imo Gobat *de bapt.* n. 405 cum aliis, ut Quintanadv., Lacroix l. 6 p. 1 n. 325 dicunt, baptismum sub conditione repetendum, quando sine caerimoniis conferatur, conferri posse quocunque loco, et a quocunque etiam laico: quod tamen non sine aliqua necessitatis causa S. Alph. vult approbare.

Ad II. 1. Facultas alieno sacerdoti aut expresse data esse debet, aut rationabiliter praesumpta: v. S. Alph. l. c. et Lacroix l. c. n. 274.

2. Haec commissio requiritur etiam in terris infidelium, ubi ecclesiae jam constitutae et circumscriptae sunt: at, ut patet, ubicunque verae parochiae canonice erectae desunt, Episcopi aut alterius qui regioni seu districtui praeficitur, est, aliis licentiam dare sive pro parte dioecesis vel quasi-dioecesis tantum, sive pro tota. Imo facilius accedere potest, ut merito licentia praesumatur.

Ad IV. In baptismo necessitatis privato, si fieri potest, ordo a Rituali Romano assignatus observari debet in eligendo ministro: „Si adsit sacerdos, diacono praefertur, diaconus subdiacono, clericus laico, et vir feminae, nisi pudoris gratia deceat feminam potius quam virum baptizare infantem non omnino editum, vel nisi melius femina sciret formam et modum baptizandi.“